

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 375/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 3 T 31/2014 z 22. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 1. februára 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 31/2014 (ďalej len „napadnutý postup“) a jeho uznesením č. k. 3 T 31/2014 z 22. októbra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom č. k. 3 T 31/2014 z 24. apríla 2018 uznal obžalovaného [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obžalovaný“) vinným z prečinu porušovania ochrany vôd a ovzdušia podľa § 304 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere desiatich mesiacov, ktorého výkon bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní osemnástich mesiacov. Poškodení (Slovenská inšpekcia životného prostredia Bratislava a sťažovateľka) boli s nárokmi na náhradu škody odkázaní na civilné konanie.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obžalovaný odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 3 To 98/2018 z 19. marca 2019 predmetný rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil a vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Krajský súd v napadnutom uznesení o. i. okresnému súdu vytkol priznanie postavenia poškodenej sťažovateľke so všetkými z toho vyplývajúcimi procesnými

právami v rozpore s Trestným poriadkom, v dôsledku čoho subjekt, ktorému takéto práva neprináležali, teda sťažovateľka, zasahoval svojimi otázkami a návrhmi do dokazovania, čo mohlo nepriaznivo ovplyvniť proces vykonávania dôkazov. Podľa názoru krajského súdu mal okresný súd postupovať podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku, t. j. uznesením rozhodnúť, že sťažovateľku ako poškodenú na hlavné pojednávanie nepripúšťa.

Po vrátení veci na opätovné prejednanie a rozhodnutie okresný súd napadnutým uznesením rozhodol, že trestná vec proti obžalovanému sa postupuje príslušnému orgánu na prejednanie priestupku.

Obžalovaný a prokurátor sa po vyhlásení napadnutého uznesenia okresného súdu vzdali práva na podanie sťažnosti, a preto v zmysle § 176 ods. 3 Trestného poriadku napadnuté uznesenie neobsahuje odôvodnenie.

Na základe žiadosti sťažovateľky z 13. novembra 2020 o poskytnutie informácie o stave predmetného trestného konania adresovanej okresnému súdu okresný súd 1. decembra 2020 doručil napadnuté uznesenie sťažovateľke.

Na žiadosť splnomocnenca poškodenej zo 14. decembra 2020, ktorou okresný súd požiadal, aby aj jemu bolo doručené napadnuté uznesenie okresného súdu, okresný súd nereagoval.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou v podstatnom namieta, že po vrátení veci okresnému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie okresný súd napadnutým uznesením rozhodol o postúpení veci príslušnému orgánu na prejednanie priestupku bez toho, aby najskôr rozhodol o nepripustení účasti sťažovateľky ako poškodenej na hlavnom pojednávaní podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku.

Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu (o postúpení veci) namieta, že keďže bola stále procesnou stranou v konaní pred okresným súdom (keďže okresný súd vo vzťahu k nej nepostupoval podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku) a práva podľa § 186 ods. 1 Trestného poriadku na podanie sťažnosti sa nevzdala, okresný súd bol povinný napadnuté uznesenie odôvodniť a zároveň ho mal zákonným spôsobom podľa § 179 ods. 2 Trestného poriadku doručiť nie jej, ale jej splnomocnencovi.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a uznesením okresného súdu, napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom

a uznesením okresného súdu. Podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej označených práv malo dôjsť tým, že okresný súd

- rozhodol o postúpení predmetnej trestnej veci príslušnému orgánu na prejednanie priestupku bez toho, aby najprv podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol o nepripustení účasti sťažovateľky ako poškodenej na hlavnom pojednávaní;

- napadnuté uznesenie neodôvodnil v rozpore s § 176 ods. 3 Trestného poriadku, keďže sťažovateľka sa práva podľa § 186 ods. 1 Trestného poriadku na podanie sťažnosti proti tomuto uzneseniu nevzdala;

- napadnuté uznesenie v rozpore s § 179 ods. 2 Trestného poriadku nedoručil splnomocnencovi sťažovateľky, ale sťažovateľke.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

9. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

10. Sťažovateľka v prvom rade namieta, že okresný súd rozhodol o postúpení predmetnej trestnej veci príslušnému orgánu na prejednanie priestupku bez toho, aby najprv podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol o nepripustení účasti sťažovateľky ako poškodenej na hlavnom pojednávaní.

11. Podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku v prípade, ak uplatňuje práva poškodeného osoba, ktorej toto právo zrejme nepatrí, vysloví súd uznesením, že túto osobu ako poškodeného na hlavné pojednávanie nepripúšťa. Také rozhodnutie nebráni uplatneniu nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

12. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že konajúci súd pristúpi k rozhodnutiu podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku len v prípade, ak si podľa jeho názoru uplatňuje práva poškodeného osoba, ktorej toto právo zrejme nepatrí. V prípade, ak podľa názoru konajúceho súdu osobe, ktorá si uplatňuje práva poškodeného, toto právo patrí, súd v tomto smere neprijíma žiadne rozhodnutie.

13. Okresný súd sa nestotožnil so záverom krajského súdu, že v predmetnom trestnom konaní sťažovateľke nepatria práva poškodeného, a preto po vrátení mu veci na ďalšie konanie a rozhodnutie nepristúpil okresný súd vo vzťahu k sťažovateľke k rozhodnutiu podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku.

Samotné neprijatie rozhodnutia podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku (hoci aj v rozpore s právnym názorom krajského súdu) nemôže objektívne spôsobiť žiadny zásah do označených práv sťažovateľky. Absencia rozhodnutia okresného súdu podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku totiž znamená zachovanie všetkých práv, ktoré Trestný poriadok poškodenej osobe priznáva.

O potenciálnom zásahu do práv sťažovateľky by bolo možné hypoteticky uvažovať len v opačnom prípade, t. j. ak by sa okresný súd stotožnil s právnym záverom krajského súdu a podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku by rozhodol, že sťažovateľku ako poškodenú na hlavné pojednávanie nepripúšťa, k čomu však v predmetnej veci nedošlo.

14. Sťažovateľka zároveň namieta, že okresný súd napadnuté uznesenie neodôvodnil v rozpore s § 176 ods. 3 Trestného poriadku, keďže sťažovateľka sa práva podľa § 186 ods. 1 Trestného poriadku na podanie sťažnosti proti tomuto uzneseniu nevzdala.

15. Podľa § 176 ods. 3 Trestného poriadku v prípade, ak sa po vyhlásení uznesenia obvinený alebo iná oprávnená osoba a prokurátor vzdali sťažnosti alebo taký prejav urobili v lehote troch pracovných dní od vyhlásenia uznesenia, môže sa vyhotoviť zjednodušené písomné uznesenie, ktoré neobsahuje odôvodnenie; to neplatí, ak ide o rozhodnutie o väzbe. Ak ide o mladistvého obvineného, taký prejav je potrebný aj od zákonného zástupcu a zástupcu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Podľa § 186 ods. 1 Trestného poriadku ak neustanovuje zákon niečo iné, môže sťažnosť podať osoba, ktorej sa uznesenie priamo týka alebo ktorá na uznesenie dala návrh, na ktorý ju zákon oprávňuje; proti uzneseniu súdu môže podať sťažnosť aj prokurátor, a to aj v prospech obvineného. V prospech mladistvého obvineného môžu podať sťažnosť, a to aj proti jeho vôli, zákonný zástupca, obhajca, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately; lehota na podanie opravného prostriedku im plynie samostatne.

Podľa § 280 ods. 2 Trestného poriadku súd postúpi vec inému orgánu, ak zistí, že nejde o trestný čin, ale žalovaný skutok by mal iný orgán prejednať ako priestupok, služobné previnenie alebo disciplinárne previnenie, o ktorých je tento orgán príslušný rozhodovať.

Podľa § 280 ods. 3 Trestného poriadku proti uzneseniu o postúpení veci podľa § 280 ods. 2 Trestného poriadku môže prokurátor podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

16. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy, možno konštatovať, že slovné spojenie „ak zákon neustanovuje niečo iné“ použité v § 186 ods. 1 Trestného poriadku pripúšťa zákonom predpokladané odchýlky od zásady, že právo podať sťažnosť má osoba, ktorej sa uznesenie priamo

týka. Jedna z týchto zákonom predpokladaných odchýlok sa pritom týka práve oprávnenia podať sťažnosť proti uzneseniu, ktorým súd na hlavnom pojednávaní rozhodol o postúpení veci inému orgánu, kde ustanovenie § 280 ods. 3 Trestného poriadku výslovne stanovuje, že proti takémuto uzneseniu môže podať sťažnosť len prokurátor.

V tejto súvislosti ústavný súd pre úplnosť poznamenáva, že o odlišnú situáciu by šlo v prípade prípravného konania, keďže § 214 ods. 4 Trestného poriadku výslovne stanovuje, že proti uzneseniu, ktorým podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku prokurátor alebo policajt postúpil vec inému orgánu, môže obvinený, poškodený a oznamovateľ podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Možno tak uzavrieť, že v prípade uznesenia o postúpení veci inému orgánu Trestný poriadok vymedzuje okruh osôb oprávnených podať sťažnosť proti takémuto uzneseniu inak pre prípravné konanie a inak pre konanie pred súdom, pričom v prípade, ak o postúpení veci inému orgánu rozhodne súd na hlavnom pojednávaní, poškodenému právo podať sťažnosť proti takémuto uzneseniu nepatrí.

17. Sťažovateľke ako poškodenej z Trestného poriadku jednoznačne nevyplývalo právo podať sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým okresný súd postúpil vec inému orgánu, a preto sa nemožno stotožniť s jej námietkou, že v prípade napadnutého uznesenia okresného súdu neboli splnené podmienky stanovené § 176 ods. 3 Trestného poriadku pre vydanie zjednodušeného písomného uznesenia neobsahujúceho odôvodnenie.

18. Sťažovateľka napokon namieta, že okresný súd napadnuté uznesenie v rozpore s § 179 ods. 2 Trestného poriadku nedoručil splnomocnencovi sťažovateľky, ale sťažovateľke.

19. Podľa § 179 ods. 2 Trestného poriadku ak má osoba, ktorej treba uznesenie oznámiť obhajcu, prípadne splnomocnenca, postačí, ak sa uznesenie vyhlási buď tejto osobe, alebo jej obhajcovi, prípadne splnomocnencovi; ak sa oznamuje uznesenie doručením rovnopisu, doručí sa len obhajcovi, prípadne splnomocnencovi. Ak ide o osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony alebo osobu, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená a ktorá obhajcu, prípadne splnomocnenca nemá, oznámi sa uznesenie jej zákonnému zástupcovi.

20. Nedoručenie napadnutého uznesenia okresného súdu splnomocnencovi sťažovateľky, ale len sťažovateľke nemožno chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe hodnotenia ktorých možno následne dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola pozícia sťažovateľky ako poškodenej v predmetnom trestnom konaní objektívne oslabená.

21. Z predchádzajúcich bodov tohto rozhodnutia vyplýva, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľka nebola oprávnená podať sťažnosť, a teda ani pochybenie okresného súdu pri doručovaní napadnutého uznesenia nemalo absolútne žiaden vplyv na potrebu odôvodňovania tohto rozhodnutia, ako ani na jeho právoplatnosť. V tomto konkrétnom prípade nebola pozícia sťažovateľky ako poškodenej v predmetnom trestnom konaní objektívne oslabená.

22. V posudzovanom prípade špecifické skutkové okolnosti prípadu nesvedčia v prospech vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky, a preto námietku sťažovateľky o porušení jej práv spočívajúcu v tom, že okresný súd napadnuté uznesenie v rozpore s § 179 ods. 2 Trestného

poriadku nedoručil splnomocnencovi sťažovateľky, ale sťažovateľke, hodnotí ústavný súd ako účelovú a neopodstatnenú.

23. Sťažovateľkou napadnutý postup a uznesenie okresného súdu v ničom nesignalizujú možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorej dôvodnosť by bolo potrebné preskúmať po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, resp. medzi sťažovateľkou napadnutým postupom, resp. uznesením okresného súdu a obsahom práv, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

24. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu